

Toimintakertomus vuodelta 2015

Johtajan katsaus

Vuosi 2015 on ollut kielikeskuksessa uusiutumisen vuosi. Yliopiston strategian toimenpideohjelman mukaisesti kehittämisen keskiössä oli erityisesti kandidaatintutkintojen viestintä- ja kieliopintojen perusteellinen uudistaminen (UVK-työ) ja sitä kautta opintojen entistä parempi nivoutuminen opiskelijoiden pääaineen opintoihin. Uudistus on kansallisesti ja kansainvälisesti ainutkertainen, ja se perustuu tutkimuksellisesti viimeisimpään tietoon kielestä, vuorovaikutusosaamisesta, työelämätaidoista ja monikielisyudesta. Myös muiden opintojen sisältöjä uudistettiin ja opetuksen muotoja sekä kurssien integrointeja kehitettiin laajalti kielikeskuksen opettajien yhteistyönä ja yhteistyössä eri laitosten kanssa. Jyväskylän yliopisto tarjoaa modernin ja monipuolisen viestintä- ja kieliopintovalikoiman. Tutkinnon mahdollistama monipuolinen kielitaito on yliopistosta valmistuvan opiskelijan kilpailuetu työelämään siirryttäessä. Jyväskylän yliopiston tulisi huomioida näkökulma myös yliopiston brändin ja opiskelijarekrytoinnin osana.

eEducation-toiminnassa kielikeskus oli mukana edelleen tavoitteenaan pitkäjänteisesti ja systemaattisesti kehittää koko yliopistoa palvelevia oppimisen ja opetuksen malleja, erityisesti oppimisen näkyväksi tekemisen ja arvioinnin saralla. Henkilökohtaiset oppimisen tilat (PLE-ajattelu) on keskeinen näkökulma joustavia oppimispolkuja kehitettäessä. Yksittäiset verkkokurssit ja niiden satunnainen tarjonta opiskelijoille ei ole tarkoituksenmukaista kielikeskuksen opetuksessa.

Kielikampus on edelleen tärkeä osa kielten alueen toimijoiden yhteistyötä. Kielikampuksen toimintaa on vakiinnutettu sekä yliopiston sisällä että yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen näkökulmista. Tutkimuksen näkökulmasta akateeminen kielenopetus on osa soveltavaa kielitiedettä, joten sen käytänteiden tutkiminen tukee yliopiston profiilintialueen laaja-alaisuutta.

Valtakunnallisesti tarkasteltuna Jyväskylän yliopiston kielikeskus on pystynyt uusiutumaan ja sitä kautta tarjoamaan asiantuntijuuttaan yliopiston käyttöön laajalti ja sen asema yliopistossa onkin vakaa. Taloudellisesti tiukat ajat ovat tarkoittaneet toiminnan ytimen ja merkityksen kirkastamista tasaisin välein, ei luovuttamista tai toimintojen perusteetonta lakkauttamista. Akateemisessa yhteisössä ja työelämässä tuloksetta ja tasokkaalla työllä on aina kysyntää, ja kielikeskuksella meneekin kaikin puolin hyvin.

Toimintavuoden olennaiset tapahtumat

Kielikeskuksessa opetus perustuu viimeisimpään kielten alueen tutkimukseen sekä kielikeskuksen oman opetuksen pitkäjänteiseen kehittämiseen, mikä näkyy esimerkiksi uusimuotoisten viestintä- ja kieliopintojen kehittämistyönä. Pedagogista kehittämistyötä on tehty jo 20 vuoden ajan toimintatutkimuksella (<https://kielikeskus.jyu.fi/tietoa/kehittamistyö>), johon koko kielikeskuksen henkilökunta on osallistunut. Seitsemäs toimintatutkimusprosessi päättyi keväällä 2014 ja vuoden 2015 aikana kielikeskuksen kehittämistyö dokumentoitiin kansainvälisenä ja vertaisarvioituna open access -julkaisuna (<http://research-publishing.net>). Artikkelikokoelman *Voices of pedagogical development – expanding, enhancing and exploring higher education language learning* 14 artikkelia valottavat viestintä- ja kieliopintojen kehittämistä nyt ja tulevaisuudessa kansainvälisestikin tuoreista näkökulmista.

Uusimuotoisten viestintä- ja kieliopintojen (UVK) kehittäminen on ollut kielikeskuksen laajamittaisin pedagogisen kehittämisen muoto vuonna 2015 (<https://kielikeskus.jyu.fi/uvk>). Uusimuotoisten opintojen pilotointia jatkettiin fysiikan laitoksella, ja pilotointi aloitettiin historian ja etnologian laitoksella. Seuraavana pilotointi käynnistyy kemian sekä yhteiskuntatieteiden ja

filosofian laitoksilla, joissa suunnittelutyö käynnistettiin syksyllä 2015. Opetuksessa on siirrytty monikielisiin ja -tieteisiin opettajatiimeihin, jotka vastaavat kunkin tieteenalan viestintä- ja kieliopintojen suunnittelusta ja toteutuksesta heti opintojen ensimmäisestä vuodesta lähtien koko kandidaatintutkinnon ajan. Pääainekohtaiset opintokokonaisuudet ja niihin kuuluvat opintojaksot on rakennettu tiiviissä yhteistyössä ainelaitosten henkilökunnan ja opiskelijoiden kanssa. Suunnittelutyössä varmistetaan opintojen oikea-aikaisuus ja tuki pääaineen opinnoille. Uusimuotoisten viestintä- ja kieliopintojen vaikuttavuudesta on kerätty tietoa muun muassa erilaisten kyselyjen ja haastattelujen avulla.

Henkilöstön hyvinvointi on merkittävä tekijä myös kehittämistyössä. Elokuussa päättyi kielikeskuksen kehittämishanke *Kielikeskus tulevaisuuden työpaikkana*, jossa ulkopuolisen konsultin avulla tarkasteltiin ja kehitettiin kielikeskuksen toiminnan prosesseja, työtapoja ja työhyvinvointia. Hanketta rahoitettiin Työsuojelurahaston apurahalla sekä yliopistopalvelujen kohdentamalla Varman työhyvinvointirahalla. Kehittämishankkeen kokeilut ja kehittämisideat sekä niiden pohjalta syntyneet ideat ja työmenetelmät kiireen hallintaan ja viestinnän tehostamiseen dokumentoitiin julkaisuun *Reseptejä kielikeskuksen tulevaisuuden työhön*. Hankkeessa hyväksi havaittuja käytäntöjä ja toimintatapoja juurrutetaan kielikeskuksen toimintaan koko yksikön yhdessä laatimalla toimintasuunnitelmalla.

Kielikampus on kielikeskuksen merkittävin yhteistoiminnan foorumi ja keskeinen osa kielten alueen kansallista ja kansainvälistä kehittämistyötä. Vuonna 2015 kielikeskus osallistui kuuden kielikampustapahtuman järjestämiseen. Näistä merkittävin oli kesäkuussa järjestetty *Futuuri! kielten kesäkoulu 2015*, joka yhdisti soveltavan kielentutkimuksen kesäkoulun ja joka toinen vuosi järjestettävät kielikeskuspäivät. Tapahtumaan osallistui noin 300 kielten opettajaa ja tutkijaa. Vuosittainen valtakunnallinen Kielikampusseminaari järjestettiin lokakuussa teemalla *Ruotsi monikielisessä Suomessa – Svenskan i det flerspråkiga Finland*. Seminaarissa tarkasteltiin ruotsin kieltä opetuksen, tutkimuksen, henkilökohtaisten kokemuksien, elinkeinoelämän, yhteiskunnan ja historian näkökulmista. Seminaari kokosi lähes 100 osallistujaa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kielikeskuksen tulevaa toimintaa viitoittaa uusimuotoisten viestintä- ja kieliopintojen (UVK) suunnittelu, kehittäminen ja opettaminen. Uusien opetuksen muotojen ja rakenteiden suunnittelu- ja pilotointivaihe vie paljon resursseja ja sitoo henkilökuntaa kehittämistyöhön, sillä kokonaisuuksien sisällöt, painotukset ja aikataulut suunnitellaan yhteistyössä laitosten kanssa. Sen lisäksi kielikeskuksen opettajat suunnittelevat yhdessä uudet opetuskokonaisuudet, jotka eivät ole enää yksittäisten kielten kursseja. Intensiivisen alkuvaiheen jälkeen uusimuotoiset viestintä- ja kieliopinnot kuitenkin järkevöittävät resurssien käyttöä, varmistavat viestintä- ja kieliopintojen oikea-aikaisuuden sekä tehostavat opiskeluaikoja sekä kielikeskuksessa että laitoksilla. Kehitystyön ohella on tärkeää huolehtia myös opetuksen laadusta ja opiskelijoiden tasavertaisesta kohtelusta. Uusimuotoiset viestintä- ja kieliopinnot upottavat tutkintoon kuuluvat viestintä- ja kieliopinnot pääaineen kandidaattivaiheen opintoihin. Näiden rinnalle kehitetään myös maisterivaiheen uusimuotoisia viestintä- ja kieliopintoja sekä muuta opetusta, kuten valinnaisten viestintä- ja kieliopintojen tarjontaa perusopiskelijoille, tieteellisen viestinnän kursseja jatko-opiskelijoille sekä työn oheen suunniteltuja ja työskentelyä tukevia lyhytkursseja sekä kotimaiselle että kansainväliselle henkilökunnalle.

Kielikeskuksen osaamista hyödynnetään lisääntyvässä määrin myös muussa kuin opintopistein mitattavan opetuksen järjestämisessä. Kielikeskuksen asiantuntijat ovat olleet aktiivisesti mukana yliopiston kansainvälistymistä tukevassa toiminnassa, kuten kv-maisteriohjelmien kehittämisessä ja arvioinnissa, kv-opiskelijoiden opiskeluvalmiuksia tukevassa toiminnassa sekä tiedeviestinnän ja viestintäosaamisen koulutuksessa.

Suunnittelun ja resurssien hallinnan keskeisinä työvälineinä ovat työsuunnitelmat sekä erillinen tietokantaperustainen roadmap, joiden avulla hallinnoidaan laajaa ja alati liikkuvaa toimintakokonaisuutta. Vuonna 2015 käynnistettiin vuoteen 2021 ulottuvan toimintasuunnitelman tekeminen koko henkilöstön yhteistyönä. Tavoitteena on kuvata sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimintaa, asettaa toiminnalle yhdessä määritellyt tavoitteet ja etenemisen indikaattorit sekä määritellä evidenssi, jolla toiminnan tuloksellisuus voidaan todentaa.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Yliopiston strategian toimenpideohjelman mukaiset uusimuotoiset viestintä- ja kieliopinnot integroidaan jokaisen laitoksen kandidaattiopintoihin. Yliopistossa meneillään olevien rakenteiden muutosten ja valintakohteiden määrittelyn vuoksi aikatauluja ei voida vielä täysin kiinnittää. Kyseessä on massiivinen, koko kielikeskuksen toimintaa ja kaikkia kielikeskuslaisia koskeva pedagoginen ja rakenteellinen muutos. Uudistustyön riskinä on henkilökunnan kuormittuminen, sillä nyt suunnitellaan uutta ja ainutkertaista samalla kun huolehditaan olemassa olevan kurssirakenteen laadukkaasta ja ajantasaisesta toteuttamisesta. Hyvinvointiin tullaan jatkossakin kiinnittämään erityistä huomiota esimerkiksi työtehtävien tasapuolisen allokoinnin, erilaisten vapaajaksojen mahdollistamisen (mm. Academic Life -tutkimusvapaat, tutkimushankkeet, osittaiset työvapaat) ja henkilökunnan toiveiden ja tarpeiden kuuntelemisen avulla.

Aiemmin todetuista riskeistä henkilökuntaa erityisesti koskeva riski on ollut olematon urakehityksen mahdollisuus. Opetushenkilöstön puolelta nimikkeistön kapeuteen on jo saatu keskustelun avaus tulosneuvotteluissa, joissa rehtori on todennut nimikkeistön laajentamisen mahdolliseksi.

Talouden näkökulmasta riskinä on yliopiston talouden tiukkeneminen, mikä voi pahimmillaan tarkoittaa sitä, että heikkenevää taloutta pyritään tiedekunnissa paikkaamaan vähentämällä viestintä- ja kieliopintoja. Tämä vaikuttaisi suoraan valmistuvien opiskelijoiden kielitaitorepertuaariin ja tutkintojen laatuun. Vuoden 2013 uudistetun rahoitusmallin myötä opintopisteiden vuosittaisen vaihtelun merkitys kielikeskuksen toiminnan suunnittelulle ja tuloksellisuudelle on pienentynyt ja riski vähentynyt.

Arvio taloudellisesta asemasta ja saavutetuista tuloksista

Nykyisellään kielikeskuksen talous on tasapainossa ja sen vuoksi on ollut mahdollista allokoida aikaa myös opetuksen kehittämiselle osana työsuunnittelua. Opetushenkilökunnan opetustuntimäärä työsuunnitelmissa on huomattavasti ainelaitoksia (tai muita kielikeskuksia) korkeampi ja muuhun kuin ohjaukseen, opetukseen ja opetuksen suunnitteluun jäävä aika on minimaalinen. Eläköitymisten myötä palkkaresurseja on mahdollista kohdentaa suunnittelutyöhön nykyistä enemmän, sillä jo nyt on selvää, että opetustyön muutokset edellyttävät muutoksia myös työsuunnitelmien perusideologiaan. Kielikeskuksen rooli koko yliopiston opetussuunnitelmaprosessissa edellyttää myös suunnittelulle ja opetuksen yhteiskehittelylle allokoitavaa aikaa. Kurssilähtöinen opettajien ajan suunnittelu on liian joustamaton.

Kielikeskus järjesti vuoden 2015 aikana 615 kurssia ja niille osallistui noin 5500 opiskelijaa, joille rekisteröitiin yhteensä miltei 12 000 kurssisuoritusta. Opintopisteitä näillä kursseilla suoritettiin yhteensä 32 938. Muualla suoritettuja opintoja hyväksiluettiin noin 4300 opintopistettä.

Tohtoriopiskelijoille järjestettiin 23 erilaista kurssia tieteellisessä viestinnässä suomeksi ja englanniksi ja näille osallistui yhteensä 160 opiskelijaa. *Henkilöstölle* järjestettiin 25 lyhytkurssia (englanti, saksa, ranska, espanja, venäjä, suomi toisena kielenä sekä viestintä ja vuorovaikutus) ja niille osallistui 206 henkilöä. Suomi toisena kielenä -kurssitarjontaan luotiin edellisen vuoden hyvien kokemusten perusteella uusia kursseja eri tasoille, ja kaikille taitotasoille tarkoitettuja kielenoppimisen tukimoduuleja testattiin ensimmäistä kertaa.

Kielten laitoksen kanssa yhteistyössä toteutettuja sivuaineopintokokonaisuuksia (Etudes françaises, Deutsche Kulturstudien, Japanin kieli ja kulttuuri sekä Slovakian perusopinnot) suoritti 31 opiskelijaa. Todistuksia muista kokonaisuuksista (Monikielinen Kulttuurienvälinen Osaaminen sekä Espanjan kieli ja kulttuuri) annettiin neljä kappaletta. Yliopistopedagogisiin opintoihin kuuluvan, englannin kielellä opettaville tarkoitetun TACE (Teaching Academic Content through English) -kokonaisuuden suoritti 17 henkilöä ja nyt viidennen kerran toteutettavan TACEn aloitti 18 osallistujaa.

Kielikeskuksen kielipalveluissa *kielentarkistettiin* vuonna 2015 yhteensä 2675 ns. kääntäjän sivua, josta valtaosa oli englanninkielisiä tieteellisiä artikkeleita. Käännöksiä tehtiin sekä yliopistoyhteisölle että yliopiston ulkopuolelle yhteensä 560 kääntäjän sivua, joista suurin osa suomesta englanniksi tai englannista suomeksi. Jonkin verran eri alojen tekstejä käännettiin myös ruotsiksi, espanjaksi ja saksaksi. Yliopiston kielipolitiikan mukaisesti kielipalvelut on myös toiminut tiiviissä yhteistyössä yliopistopalveluiden kääntäjän kanssa. Yhteistyö on sisältänyt pääasiassa hallinnollisten dokumenttien englannin tarkistusta sekä osallistumista organisaatiosanaston kehittämiseen.

Vuonna 2015 kielikeskuksessa tarkastettiin 1293 suomenkielistä ja 8 ruotsinkielistä *kypsyysnäytettä*, ja näistä hylättiin 5,8 %. Englanninkielisiä kypsyysnäytteitä tarkastettiin 68, joista hylättiin 4,4 %. Kielikeskus on siirtymässä kypsyysnäytteiden kielentarkastuksessa toimintatapaan, jossa tentissä kirjoitettavan kypsyysnäytteen sijaan opiskelijan kypsyysnäytteen kieliasu tarkastetaan hänen kandidaatintutkielmansa osasta tai siihen liittyvästä tekstistä. Kandidaattiseminaariin integroitu kypsyysnäyte mahdollistaa tehokkaamman ja oikea-aikaisemman palautteen antamisen opiskelijalle ja säästää myös resursseja. eMaturiteettia käytetään jatkossa esimerkiksi vaihtoehtoisia väyliä tulevien opiskelijoiden maturiteettisuorituksiin.

Kielikeskus oli mukana EU:n rahoittamissa Life Long Learning -hankkeessa *IntlUni – the Challenges of the Multilingual and Multicultural Learning Space*, jossa kehitettiin monikielisen ja -kulttuurisen korkeakouluopetuksen laatukriteereitä sekä suosituksia yliopistojen kansainvälistymiseen. Toisen kielen oppimista tutkivista hankkeista ESR-rahoitteinen *Virtuaalista suomen opiskelua kehittämässä* päätettiin elokuussa hankkeen lopputuotoksen, *Tila haltuun!* -raportin julkaisuun. Yhteistyössä Kielten laitoksen ja Tampereen yliopiston kanssa toteutettavaa *Finnish in the Wild* -hanketta jatkettiin aktiivisessa pohjoismaisessa yhteistyössä osana *Language learning in the wild* -hanketta, jossa kehitellään ja testataan uusia oppimisen tapoja monimediaisissa ympäristöissä. Suomi toisena kielenä -opettajat osallistuivat myös aktiivisesti Lingu@network-projektin asiantuntijaryhmän työhön. OKM:n rahoittamassa *ROKK*-hankkeessa kehitettiin malleja ruotsin kielen opettamiseen korkeakouluissa sekä tuettiin ruotsin opettajien verkostoitumista.

UVK-kehittämistyötä on osaltaan tukenut kielikeskuksen *eEducation-hanke* (<https://kielikeskus.jyu.fi/eeducation>), jossa on kehitetty digitaalisia ratkaisuja opiskelijoiden osaamisen näkyväksi tekemisen ja arvioinnin tueksi. Hankkeessa on vuoden 2015 aikana työskennellyt aktiivisesti seitsemän kielikeskuksen opettajaa. Kielikeskus on myös mukana Suomen akatemian haussa hankkeella, jossa tutkitaan akateemisia tekstitaitoja sekä Kielikampustoimijoiden yhdessä suunnittelemassa ja toteuttamassa soveltavan kielentutkimuksen kv-maisteriohjelmassa (APPLANG).

Toimintaan ja talouteen on vaikuttanut myös yhteistyö Konfutse-instituutin (HY) ja Hanban kieli-instituutin kanssa. Aiempien vuosien tapaan kielikeskuksessa työskenteli kiinan kielen ja kulttuurin opetusharjoittelija Renminin yliopistosta Pekingistä. Kielikeskus ja kauppakorkeakoulu esittelivät omaa toimintaansa Kauppalaisseuran Säätiön hallitukselle. Yliopiston varainhankintaan liittyen säätiö tuki tänäkin vuonna kielikeskuksen vuosittain järjestämää harjoitteluvaihtoa saksan- ja venäjänkielisiin maihin. Belgian ranskankielinen yhteisö WBI (Wallonie-Bruxelles International) tuki taloudellisesti kielikeskuksen ranskan opiskelijoiden kieliharjoittelua Liègen yliopistossa.

Kielikeskus oli mukana opettajankoulutuslaitoksen ja Suomen punaisen ristin Länsi-Suomen piirin kanssa projektissa, jolla tuettiin turvapaikanhakijoiden kotoutumista. Projektissa suomi toisena kielenä -opettajat opettivat suomea yhdessä opettajankoulutuslaitoksen opettajaopiskelijoiden kanssa Puuppolan vastaanottokeskuksessa kolme kertaa viikossa neljän viikon ajan. Toiminnalle suunnitellaan jatkoa, sillä kyse on uudenlaisten rakenteiden kehittämisestä, johon tarvitaan kielten ja monikulttuurisuusalueen osaajien asiantuntijuutta, jota Jyväskylän yliopiston Kielikampukselta löytyy poikkeuksellisen paljon.